

DOI: 10.18372/2307-9061.77.20782

УДК 342.9(477)(045)

Є. В. Гульчук,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

О. О. Панова,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3533-5076>

МОДЕЛЬ «COMMUNITY POLICING» ЯК ІНСТРУМЕНТ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ В УКРАЇНІ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: 6877834@stud.kai.edu.ua, panova_oksana@ukr.net

Метою статті є аналіз особливості впровадження моделі «Community Policing» у діяльність Національної поліції України, визначення її основних принципів, завдань та перспектив розвитку в умовах реформування правоохоронної системи. У статті розглянуто взаємозв'язок між поліцією та місцевими громадами, вплив партнерської взаємодії на рівень громадської довіри та безпеки населення. **Методи дослідження:** використано системний, порівняльно-правовий та аналітичний підходи. **Результати:** обґрунтовано, що модель «Community Policing» в українських умовах є важливим елементом демократичного управління у сфері безпеки. Її ефективність залежить від правового регулювання, належного фінансування, професійної підготовки персоналу та довіри з боку громадян. Зазначено, що успішні пілотні проєкти доводять можливість інтеграції міжнародних стандартів у діяльність Національної поліції. Водночас наголошено на необхідності подальшого вдосконалення нормативної бази, розширення партнерства з громадами та запровадження механізмів оцінки ефективності реалізації концепції. Проаналізовано міжнародний досвід реалізації концепції «Community Policing» у Великій Британії, США, Польщі та Канаді. Здійснено огляд вітчизняних нормативно-правових актів, наукових досліджень і практичних ініціатив МВС України та міжнародних організацій (UNDP, EUAM, ICITAP), спрямованих на розвиток офіцерів громади та побудову безпечного середовища. **Обговорення:** модель «Community Policing» передбачає зміну підходу до виконання поліцейських функцій – від карального до превентивного, від дистанційованого контролю до відкритої співпраці. Її упровадження сприяє формуванню довіри, підвищенню прозорості дій поліції та активізації громадян у питаннях безпеки. Запровадження цієї моделі в Україні має комплексний характер і потребує узгоджених дій держави, поліції та місцевого самоврядування.

Ключові слова: Community Policing; Національна поліція України; публічна безпека; партнерство; довіра населення.

Постановка проблеми та її актуальність. У сучасних умовах реформування правоохоронної системи України модель Community Policing (поліцейська діяльність, орієнтована на громаду) набуває особливого значення. Після прове-

дення реформи поліції у 2014–2015 роках постала потреба у створенні нових форм співпраці між поліцією та населенням, заснованих на довірі, взаємоповазі й партнерстві [1]. З початком повномасштабної агресії РФ перед поліцією

постали нові завдання – забезпечення громадської безпеки, підтримання стабільності у громадах та участь у процесах відновлення.

Модель *Community Policing* розглядається як ефективний інструмент налагодження постійного діалогу між поліцією та громадянами. Її впровадження сприяє підвищенню рівня довіри до правоохоронців, розвитку превентивної діяльності та посиленню ролі громад у забезпеченні публічної безпеки [2]. Актуальність теми зумовлена потребою у формуванні нової філософії поліцейської діяльності, що ґрунтується на принципах відкритості, прозорості та співпраці між поліцією і населенням.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питання розвитку моделі *Community Policing* активно розглядається у зарубіжній науковій літературі. Дослідники визначають її як нову філософію поліцейської діяльності, що ґрунтується на партнерстві з громадою, орієнтації на вирішення місцевих проблем безпеки та прозорості дій поліції. У працях британських, американських і польських авторів увага приділяється практичним механізмам залучення громадян до забезпечення правопорядку, розбудові довіри та формуванню спільної відповідальності (E. Enhus, P. Ponsaers, A. Verhage, W. G. Skogan, Michael S. Scott and Ronald V. Clarke).

В українських умовах проблематику *Community Policing* досліджують як науковці (Безпалова О., Бугайчук К., Проневич О., Сердюк О. та ін.), так і практики. Значний внесок зроблено у межах проєктів МВС України, EUAM, UNDP та інших міжнародних програм, що сприяли запровадженню інституту офіцера громади. У наукових статтях і методичних розробках вітчизняних університетів розглядаються питання адаптації зарубіжного досвіду, нормативного регулювання та підготовки поліцейських до роботи з громадою.

Наголошується, що ефективність моделі залежить не лише від практичних методів взаємодії з населенням, а й від чіткого визначення повноважень, стабільного фінансування та єдиних стандартів оцінювання результатів. Окремі автори звертають увагу на проблеми формального впровадження концепції, нерів-

номірну якість підготовки кадрів і відсутність налагодженого механізму співфінансування на місцевому рівні.

Метою поданого дослідження є теоретично обґрунтувати місце моделі *Community Policing* у сучасній системі забезпечення публічної безпеки в Україні; проаналізувати інституційно-правові та організаційні передумови її запровадження в діяльність Національної поліції; виявити ключові виклики та запропонувати практично орієнтовані рекомендації щодо адаптації моделі в умовах воєнного та післявоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Модель *Community Policing* передбачає нову філософію діяльності поліції – співпрацю з громадою замість традиційного контролю. Її суть полягає у спільній відповідальності поліції та населення за стан публічної безпеки, налагодженні постійного діалогу, розбудові довіри та участі громадян у вирішенні місцевих проблем. У міжнародній практиці цей підхід реалізується через поєднання трьох основних компонентів: партнерство, проблемно-орієнтовану роботу та організаційну трансформацію поліції [7].

В Україні концепція *Community Policing* почала впроваджуватись після реформи поліції у 2015 році, коли було створено нову структуру – Національну поліцію України. Саме тоді з'явилися перші ініціативи щодо формування офіцерів громади, які стали ключовою ланкою взаємодії між поліцією та населенням [2]. Розроблення відповідних методичних матеріалів, навчальних програм і пілотних проєктів здійснювалось за підтримки міжнародних партнерів – EUAM, UNDP, ICITAP та ООН Жінки [3].

Основою діяльності офіцерів громади стали принципи прозорості, відкритості, підзвітності та залучення мешканців до вирішення питань безпеки. Так, у межах спільної програми МВС і UNDP було започатковано «Community Policing Knowledge Hub» – інформаційну платформу, що акумулює кращі практики взаємодії поліції та громад у різних регіонах [4]. Програма *Territorial Community Police Officers* (ТСРО), реалізована ICITAP, передбачає підготовку офіцерів, які працюють безпосередньо у грома-

дах і забезпечують реагування на місцеві проблеми безпеки [6].

Правові основи реалізації цієї моделі закріплено у Законі України «Про Національну поліцію», де серед завдань визначено налагодження партнерських відносин між поліцією та громадськістю, а також у «Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ до 2025 року», де підкреслено важливість участі громад у забезпеченні публічного порядку [7]. Проте чинне законодавство поки що не містить окремого нормативного акту, який би регламентував діяльність офіцерів громади, їхній статус, механізми фінансування та критерії оцінювання ефективності. Це створює правові прогалини, що ускладнюють масштабування моделі.

Важливою складовою є фінансування діяльності офіцерів громади. Пілотні програми здійснюються за підтримки донорів, однак для сталого розвитку необхідно передбачити спільне фінансування з боку держави, органів місцевого самоврядування та громад. На практиці це може відбуватись через укладання меморандумів про партнерство або створення місцевих програм безпеки, як це реалізовано у громадах Львівщини, Полтавщини та Херсонщини [3].

Порівняльний аналіз досвіду інших держав свідчить, що успішність *Community Policing* значною мірою залежить від організаційної гнучкості поліції. У Великій Британії модель базується на дільничних командах, які постійно взаємодіють із мешканцями районів, проводять спільні заходи та збирають зворотний зв'язок [8]. У США застосовується підхід «Problem-Oriented Policing», що зосереджується на системному аналізі причин правопорушень і профілактиці повторних випадків [9]. Польський досвід показує ефективність поєднання комунікаційних технологій із традиційними формами патрулювання – поліцейські мають сторінки у соціальних мережах, де звітують громаді про результати роботи [10].

Українська практика засвідчує позитивні результати пілотних проєктів. За даними Фонду Фрідріха Еберта та GPPI, у громадах, де працюють офіцери громади, зріс рівень довіри до поліції, а мешканці частіше звертаються до неї для спільного вирішення проблем [11]. Це

свідчить про поступове формування культури партнерства, де поліція стає не лише контролюючим органом, а учасником життя громади.

Разом з тим залишаються виклики. Серед основних – нерівномірна підготовка кадрів, відсутність уніфікованої системи оцінювання результатів, недостатня обізнаність громадян щодо можливостей участі у програмах безпеки [12]. Також варто враховувати специфіку поствоєнного періоду, коли поліція виконує не лише охоронні, а й соціальні функції – підтримує внутрішньо переміщених осіб, працює з дітьми та жертвами насильства, допомагає громадам у відновленні інфраструктури [13].

З огляду на це, подальший розвиток *Community Policing* в Україні потребує комплексного підходу. Серед основних напрямів удосконалення – ухвалення окремого нормативного документа, який би регулював діяльність офіцерів громади; створення системи підготовки і сертифікації кадрів; забезпечення стабільного фінансування та впровадження механізмів громадського контролю. Важливо, щоб поліція, органи влади та громадськість діяли узгоджено, спираючись на спільну мету – підвищення рівня безпеки і довіри у суспільстві [14].

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що модель *Community Policing* має потенціал стати основою нової філософії поліцейської діяльності в Україні. Її реалізація сприяє налагодженню партнерських відносин між поліцією та громадою, підвищує рівень громадської безпеки та довіри населення. Для повноцінного функціонування цієї моделі необхідно забезпечити нормативно-правове врегулювання статусу офіцерів громади, розробити єдині стандарти підготовки кадрів і критерії оцінки ефективності роботи. Важливим є також формування стабільного механізму фінансування та розширення практики місцевих програм безпеки.

Таким чином, *Community Policing* є не лише управлінською моделлю, а й способом формування громадянської довіри, соціальної згуртованості та відповідальності держави перед людьми. Його подальший розвиток в Україні можливий за умови постійного діалогу між

поліцією, громадами та інституціями, що працюють у сфері безпеки.

Література

1. Національна поліція України. Організація діяльності поліцейських офіцерів громади: методичні рекомендації / Нац. поліція України. Київ, 2024. URL: <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/5/dokumenti/4720-02.pdf>

2. UNDP. Community Policing Handbook: Взаємодія поліції та громади на засадах партнерства: посібник. UNDP Ukraine, 2021. URL: https://files.acquia.undp.org/public/migration/ua/Community-Policing-Handbook-en-resume_web-1304.pdf

3. UNDP. Community policing in rural areas: guidebook / Взаємодія поліції та населення у сільській місцевості. UNDP Ukraine, 14 квіт. 2021 р. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/community-policing-rural-areas>.

4. Community Policing Knowledge Hub. Community Policing Knowledge Hub (платформа) URL: <https://cpkhub.com.ua/en/>.

5. EUAM Ukraine. Community policing — матеріали та підтримка. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/tag/community-policing/>.

6. U.S. Department of Justice (ICITAP). TCPO – Territorial Community Police Officers project in Ukraine. URL: <https://www.justice.gov/archives/criminal/criminal-icitap/blog/ukraine-icitap-trained-and-supported-territorial-community-police-commences>.

7. Friedrich-Ebert-Stiftung / GPPI. A Matter of Trust: Community-Police Relations in Ukraine's Regions (policy brief). 2024. URL: https://gppi.net/assets/Friedrich_2024_A_Matter_of_Trust_ENG_final.pdf.

8. Безпалова О.І., Бугайчук К.Л., Войціховський А.В. Організація діяльності поліцейських офіцерів громади: посібник для підвищення кваліфікації. Харків: ХНУВС, 2019. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c1c9e5d3-7909-4c4b-86c1-11812b322719/content>

9. Братковський В.М. Довідник поліцейського офіцера громади. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 240 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2963> (дата звернення: 10.10.2025).

10. Alinea International. Strengthening Community Safety in Ukraine: guidelines and tools

(web). URL: <https://www.alineainternational.com/strengthening-community-safety-in-ukraine/>.

11. SDGS Review (Lifestyle Journal). Interaction between police and society as basis for community policing, 2024. URL: <https://sdgsreview.org/LifestyleJournal/article/download/2927/1653/7880> (дата звернення: 10.10.2025).

12. EU External Action / EUAM. Requirements and Job Descriptions – Community Policing Adviser/Trainer. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2025/Annex%201.%20Requirements-Job%20Descriptions%20CfC%201-2025%20EUAM%20Ukraine.pdf>.

13. UN Women (ECA). Research of international and national good practices on prevention of VAWG and community policing (2021). URL: <https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/4/Research%20of%20international%20and%20national%20good%20practices%20on%20prevention%20of%20VAWG%20and%20community%20policing%20E.pdf>.

14. UNDP. Ukraine – Evaluation report (ICPE) (оцінка програм UNDP в Україні), 2024. URL: <https://erc.undp.org/evaluation/documents/download/23188>.

15. Skogan W.G. Police and Community in Chicago; a tale of three cities. Policing: A Journal of Policy and Practic. 2007. Volume 1. Issue 2. P. 244–245.

16. Clarke R.V. Problem-oriented policing: successful case studies / edited by Michael S. Scott and Ronald V. Clarke. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2020. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429457357>.

17. Community Policing Knowledge Hub – About the project (опис). URL: <https://cpkhub.com.ua/en/about-us>.

18. ICITAP / DOJ. Ukraine: ICITAP-Trained and Supported Territorial Community Police Officer (TCPO) – (опис оперативної роботи), 2025. URL: <https://www.justice.gov/archives/criminal/criminal-icitap/blog/ukraine-icitap-trained-and-supported-territorial-community-police-commences>.

19. GPPI/Friedrich-Ebert-Stiftung. A Matter of Trust: Community-Police Relations in Ukraine's Regions (аналітичний бриф, 2024). URL:

https://gppl.net/assets/Friedrich_2024_A_Matter_of_Trust_ENG_final.pdf

References

1. Natsionalna politsiya Ukrainy. Orhanizatsiya diyalnosti politseyskykh ofitseriv hromady: metodychni rekomendatsiyi / Nats. politsiya Ukrainy. Kyiv, 2024. URL: <https://npu.gov.ua/static-objects/npu/sites/5/dokumenty/4720-02.pdf>
2. UNDP. Community Policing Handbook: Vzayemodiya politsiyi ta hromady na zasadakh partnerstva: posibnyk. UNDP Ukraine, 2021. URL: https://files.acquia.undp.org/public/migration/ua/Community-Policing-Handbook-en-resume_web-1304.pdf
3. UNDP. Community policing in rural areas: guidebook / Vzayemodiya politsiyi ta naselennya u silskiy mistsevoosti. UNDP Ukraine, 14.04.2021. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/community-policing-rural-areas>
4. Community Policing Knowledge Hub. Community Policing Knowledge Hub (platforma) URL: <https://cpkhub.com.ua/en/>
5. EUAM Ukraine. Community policing – materialy ta pidtrymka. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/tag/community-policing/>
6. U.S. Department of Justice (ICITAP). TCPO – Territorial Community Police Officers project in Ukraine. URL: <https://www.justice.gov/archives/criminal/criminal-icitap/blog/ukraine-icitap-trained-and-supported-territorial-community-police-commences>
7. Friedrich-Ebert-Stiftung / GPPI. A Matter of Trust: Community-Police Relations in Ukraine's Regions (policy brief). 2024. URL: https://gppl.net/assets/Friedrich_2024_A_Matter_of_Trust_ENG_final.pdf
8. Bezpalova O.I., Buhaychuk K.L., Voytsikhovskyy A.V. Orhanizatsiya diyalnosti politseyskykh ofitseriv hromady: posibnyk dlya pidvyshchennya kvalifikatsiyi. Kharkiv: KHNUVS, 2019. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c1c9e5d3-7909-4c4b-86c1-11812b322719/content>
9. Bratkovskyy V.M. Dovidnyk politseyskoho ofitsera hromady. Lviv: LvDUVS, 2020. 240 s. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2963> (data zvernennya: 10.10.2025).
10. Alinea International. Strengthening Community Safety in Ukraine: guidelines and tools (web). URL: <https://www.alineainternational.com/strengthening-community-safety-in-ukraine/>
11. SDGS Review (Lifestyle Journal). Interaction between police and society as basis for community policing, 2024. URL: <https://sdgsreview.org/LifestyleJournal/article/download/2927/1653/7880> (data zvernennya: 10.10.2025).
12. EU External Action / EUAM. Requirements and Job Descriptions – Community Policing Adviser/Trainer. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2025/Annex%201.%20Requirements-Job%20Descriptions%20CfC%201-2025%20EUAM%20Ukraine.pdf>
13. UN Women (ECA). Research of international and national good practices on prevention of VAWG and community policing (2021). URL: <https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/4/Research%20of%20international%20and%20national%20good%20practices%20on%20prevention%20of%20VAWG%20and%20community%20policing%20E.pdf>
14. UNDP. Ukraine – Evaluation report (ICPE) (otsinka prohram UNDP v Ukraini), 2024. URL: <https://erc.undp.org/evaluation/documents/download/23188>
15. Skogan W.G. Police and Community in Chicago; a tale of three cities. *Policing: A Journal of Policy and Practic.* 2007. Volume 1. Issue 2. P. 244–245.
16. Clarke R.V. Problem-oriented policing: successful case studies / edited by Michael S. Scott and Ronald V. Clarke. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2020. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429457357>
17. Community Policing Knowledge Hub – About the project (opys). URL: <https://cpkhub.com.ua/en/about-us>
18. ICITAP / DOJ. Ukraine: ICITAP-Trained and Supported Territorial Community Police Officer (TCPO) – (opys operatyvnoyi roboty), 2025. URL: <https://www.justice.gov/archives/criminal/criminal-icitap/blog/ukraine-icitap-trained-and-supported-territorial-community-police-commences>
19. GPPI/Friedrich-Ebert-Stiftung. A Matter of Trust: Community-Police Relations in Ukraine's Regions (analychnyy bryf, 2024). URL: https://gppl.net/assets/Friedrich_2024_A_Matter_of_Trust_ENG_final.pdf

Yelyzaveta Hulchuk, Oksana Panova

THE “COMMUNITY POLICING” MODEL AS A TOOL FOR PARTNERSHIP BETWEEN THE POLICE AND THE COMMUNITY IN UKRAINE

State University «Kyiv Aviation Institute»
Lyubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: 6877834@stud.kai.edu.ua, panova_oksana@ukr.net

***The purpose** of the article is to analyse the peculiarities of implementing the “Community Policing” model in the activities of the National Police of Ukraine, to define its main principles, objectives, and prospects for development in the context of law enforcement reform. The article examines the relationship between the police and local communities and the impact of partnership interaction on the level of public trust and community safety. **Research methods:** systemic, comparative-legal, and analytical approaches were used. The study analyses the international experience of implementing the “Community Policing” concept in the United Kingdom, the United States, Poland, and Canada. A review of national legal acts, scholarly research, and practical initiatives of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and international organisations (UNDP, EUAM, ICITAP) was conducted, aimed at developing community officers and building a safe environment. **Results:** it has been substantiated that the “Community Policing” model in the Ukrainian context is an important element of democratic governance in the field of security. Its effectiveness depends on proper legal regulation, adequate funding, professional training of personnel, and public trust. It is noted that successful pilot projects demonstrate the possibility of integrating international standards into the activities of the National Police. At the same time, the need for further improvement of the legal framework, expansion of community partnerships, and the introduction of mechanisms for assessing the effectiveness of the concept’s implementation is emphasised. **Discussion:** the “Community Policing” model involves a shift in the approach to performing police functions — from punitive to preventive, from distant control to open cooperation. Its implementation contributes to building trust, increasing transparency in police actions, and enhancing citizens’ involvement in security matters. The introduction of this model in Ukraine is of a complex nature and requires coordinated efforts by the state, the police, and local self-government.*

Key words: Community Policing; National Police of Ukraine; public safety; partnership; public trust.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2025